

Uus teadusdoktor Kadri Medijainen

HAIGUSSPETSIIFILISE FÜSIOTERAAPIA MÕJU KERGE JA MÕÕDUKA PARKINSONI TÕVEGA PATSIENTIDE FUNKTSIONAALSETELE NÄITAJATELE

5. oktoobril 2023 kaitses Kadri Medijainen filosoofiadoktori (liikumis- ja sporditeadused) väitekirja „Haiguspetsiifilise füsioteraapia mõju kerge ja mõõduka Parkinsoni tõvega patsientide funktsionaalsele näitajatele“ (*Effects of disease-specific physiotherapy on functional performance in patients with mild-to-moderate Parkinson's disease*).

Väitekirja juhendajad olid neuroloogiaprofessor Pille Taba Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudist, emeriitprofessor Mati Pääsuke Tartu Ülikooli sporditeaduste ja füsioteraapia instituudist ning füsiaatria ja taastusravi lektor Aet Lukmann Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudist. Oponeeris kaasprofessor John Brinckes Aarhushi Ülikoolist.

Dopamiinergiliste ravimite kõrval kasutatakse Parkinsoni tõvega patsientide sümptomite kontrollimiseks toetava ravimeetodina füsioteraapiat. Füsioterapeutide rolliks Parkinsoni tõvega patsientide ravis on kehalise aktiivsuse soodustamine, motoorsete sümptomite käsitlus ja sekundaarsete tüsistuste ennetamine erinevate füsioterapeutiliste sekkumistega. Mitmete harjutustüüpide positiivne mõju on tõendust leidnud. Siiski ei ole uuringutes tõhusaks osutunud sekkumised füsioterapeuti kliinilises töös sageli rakendatavad aja-

ja muude piirangute tõttu, ka on ainult ühele valdkonnale keskenduv sekkumine vastuolus üha olulisemaks muutuva patsiendikeskse füsioteraapia põhimõttega. Napib uuringuid, kus oleks hinnatud Parkinsoni tõve füsioteraapia ravijuhendites soovitatud kombineeritud sekkumise mõju.

Doktoritöös uuriti füsioteraapia ravijuhendi kombineeritud sekkumise mõju patsientide kõnnile, sealhulgas tardumiste esinemisele, ning enesehinnangulisele igapäevaelu toimetulekupiirangute tasemele. Lisaks analüüsiti füsioterapeudi antavate instruksioonide mõju Parkinsoni tõvega patsientide kõnnikiirusele.

Doktoritöö olulisemate tulemustena selgus, et kaheksanädalane Parkinsoni tõve spetsiifiline rühmafüsioteraapia parandab patsientide kõnni alustamise kiirust ja proksimaalset liigeste liikuvust, vähendab patsientide enesehinnangulist tardumiste ja igapäevaelu toimetulekupiirangute taset. Tulemused viitavad ka Parkinsoni tõvega patsientide kõnni põhjalikuma hindamise olulisusele. Et kõnnikiiruse hindamisele eelnev juhendamine mõjutab Parkinsoni tõvega isiku kõnnikiirust, on füsioterapeutidel oluline jälgida jagatavate juhiste ühtsust. Lisaks peaks kõnni hindamisel arvesse



võtma patsiendi sugu, eriti juhul, kui kõnnikiirust ei kohandata kehapiikkuse suhtes. Meespatsientide kõnnikiirus ja võimekus kõnni kiirust vajadusel suurenda on suuremad kui naistel.

Doktoritöö suurendab teadlikust Parkinsoni tõve spetsiifilise füsioteraapia olemusest ja sellel on praktiline väärtus füsioterapeutidele, kes töötavad Parkinsoni tõvega inimestega. Kokkuvõttes tõestab doktoritöö Parkinsoni tõvega patsientidele suunatud füsioteraapia tõhusust, rõhutab Parkinsoni tõvega patsientide füsioterapeutilise hindamise olulisi aspekte ning loodetavasti tõhustab arstide valmisolekut suunata Parkinsoni tõvega patsiente füsioterapeutide konsultatsioonile ja vastavale ravile.